

AVRUPA BİRLİĞİ AKDENİZ POLİTİKALARININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Dani Danış BARAN¹⁰³

Akdeniz'in yüzyıllardan beri, değişik kültürlerden, dinlerden, dillerden, siyasî düşüncelerden oluşmuş bir mozaik görüntüsü sergilediğini söylemek yanlış olmayacaktır. Akdeniz'in kıyıları üç kıtayı, zaman zaman düşmanlık ve savaşlar yaratan, fakat aynı zamanda da burada yaşayan farklı toplumların birbirlerine bağımlılığını ve etkileşimini doğuran bir tarzda birleştirmektedir. Akdeniz'i genel hatlarıyla kuzey ve güney diye ikiye ayırmak mümkündür:

Bu ayırmda 'Kuzey', Avrupa Birliği'nin (AB) Akdeniz'e kıyısı olan, hâlihazırdaki üyeleri ile aday ülkelerine gönderme yaparken, 'Güney', doğuda Fas'tan batıda Suriye'ye kadar olan coğrafi bölgeyi kapsamaktadır. Böylesi bir tanım, yapılan çalışmanın konusuna göre değişebilmekte ise de, Akdeniz Bölgesi üzerine yapılan çalışmalar, Balkan ülkeleri gibi bazı kıyı devletlerini dışarıda tutarken, Portekiz, Moritanya ve Ürdün gibi devletleri bölge ülkeleri ile olan ilişkileri nedeniyle bu tanım içerisinde kabul etme eğilimindedir. Avrupa Birliği'nin ilk ve en önemli ticari ortaklarından olan Akdeniz Bölgesi ile ilişkileri, ikili anlaşmalar kapsamında 1960'lı yıllara uzanmaktadır. Akdeniz'in güney ve kuzey kıyısındaki ülkeler arasında artan dengesizlikler Avrupa'da yeni stratejilerin geliştirilmesine neden olmuştur. 1970'lerin ikinci yarısında "Global Akdeniz politikası" benimsenmiş, ABD politikalarına karşı rolün yeniden tanımlanarak çok taraflı bir Akdeniz politikası oluşturulması üye ülkeler tarafından kabul edilmiştir. Söz konusu zaman diliminde ortaya çıkan petrol krizi ve İsrail ile petrolü İsrail'e karşı bir koz olarak Arap devletleri arasında güçler dengesinin sağlanması mevcut politikaların oluşumunu hızlandıran önemli bir olay olmuştur.

103. Beykent Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Doktora Öğrencisi.

1957 tarihli Roma Antlaşması'ndan sonra, Avrupa'nın Fas ve Tunus'la olan ilişkileri bir dizi iki taraflı işbirliği anlaşmalarıyla ve kalkınma yardımları sağlayan mali protokollerle devam etmiştir.

1962'de Yunanistan ve arkasından 1963'te Türkiye, Toplulukla ortaklık antlaşması imzalamıştır.

Toplulukla 1969 yılında İsrail ve İspanya arasında imzalanan iki taraflı ticaret antlaşmalarını, diğer Akdeniz ülkeleri Portekiz, Yugoslavya, Mısır, Lübnan, Ürdün, Suriye, Malta ve Kıbrıs'la imzalanan benzer antlaşmalar izlemiştir.

Birbirinden farklı, çok sayıdaki ve zaman zaman birbiriyle çelişen ya da kesişen bu antlaşmalar, 1972'de Topluluğu "sık sık çatışan tercihleri tek bir yaklaşımla" değiştirmeyi amaçlayan bir Akdeniz siyaseti oluşturmaya zorlamıştır.

İngiltere'nin 1973 yılında AET'ye katılımıyla birlikte, bu ilişkiler, İngiltere'nin eski sömürgelerine de genişletilmiş Lomé Sözleşmeleri olarak bilinen bir dizi antlaşmayla, -Yaounde Sözleşmeleri tarafı olan devletlerle birlikte- bu devletlerin Toplulukla olan ilişkileri düzenlenmiştir. 1990 yılında yenilenmiş Akdeniz politikasını açıklayan topluluk, önceki deneyimlerde bulunmayan güçlü siyasal amaçlarına rağmen bu politika da, iki taraflı yapısı ile zayıflatılmıştı. Bu dönemde, Sovyet bloğunun dağılması ile birlikte Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri Topluluk kaynaklarının çoğunu kendilerine çekmeye başlamıştır. Topluluk bütçesinin üçte birinden fazlasını tek başına karşılayan Almanya, bu ülkelere daha fazla önem veriyordu Fransa, İspanya ve İtalya ise, bu tek taraflı yaklaşımın dengelenmesi konusunda ısrarlı idiler.

Barselona Süreci

Avrupa Birliği'nin kendi üyesi olmayan Akdeniz ülkeleri ile ilişkileri daha çok işbirliği anlaşmaları ile yoğunlaşmaktadır.

AB ve Akdeniz ülkeleri kapsamında bulunan 12 ülke; Cezayir, Kıbrıs, Mısır, Malta, İsrail, Ürdün, Lübnan, Fas, Filistin, Suriye, Tunus ve Türkiye dışişleri bakanlarının bir araya gelerek bölgenin iktisadi ve mali işbirliği, refah, barış ve güvenliğine yönelik hususları içeren “Barselona Bildirgesi”ni kabul ettiler.

1995 Barselona Bildirgesi ile kurulan AB-Akdeniz ortaklığı, birliğin Akdeniz Havzasındaki bölgesel bütünleşme politikasının bir uzantısıdır. Avrupa Konseyi tarafından 15-16. Mart 2002 tarihlerinde birliğin ekonomik sosyal ve çevre ilişkilerini değerlendirmek üzere Barselona’da zirve düzenlendi. Özellikle finans ve enerji piyasalarının serbestleştirilmesi, istihdamın artırılması konularının ele alındığı zirvenin en önemli özelliği, ilk kez aday ülkelerin de çağrılarak derinleşme sürecine ivme kazandırılmasıdır.

Barselona Zirvesinde Akdeniz bölgesinin önemi üzerinde durularak, Avrupa Yatırım Bankası içinde güçlendirilmiş bir Avrupa-Akdeniz yatırım mekanizmasının oluşturulması ve bu anlamda bölgede bir ofis açılması yönünde kararlar alınmıştır.

Barselona’da Avrupa ekonomilerinin birleştirilmesi konusunda da önemli kararlar alınmıştır. Barselona Konferansı’ndan sonra taraflar arasında işbirliğinin takibi için “Barselona Komitesi” adı altında bir kurul oluşturulmuştur. Komite tarafından serbest ticaretin geliştirilmesi, enerji, ulaştırma, balıkçılık, eğitim, bilim, çevre, KOBİ’lerin geliştirilmesi gibi birçok alanda programlar hazırlanmıştır. Bu programlardan bazıları şöyle belirtilebilir:

- Medteco: AB-Akdeniz ülkelerinde teknolojik işbirliğinin geliştirilmesi ve uygulanması amacıyla 1996 yılında başlamıştır.
- Ecos-Overture: 1996 yılında AB-Akdeniz ülkeleri arasında bölgesel kalkınma ve yerel yönetimlerin işbirliğinin sağlanması amacıyla kurulmuştur.
- Medmigration: 1994 yılında başlayan program kapsamın-

da iki taraflı göçlerle ilgili çalışılarak, göç bölgelerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

- Med-Invest: Akdeniz ülkelerinde küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi amacıyla 1992 yılında başlamıştır.

- Med-Campus: Yüksek öğretim kurumları arasında işbirliğinin sağlanması amacıyla 1992 yılında başlayan bir programdır.

- Med-Urbs: Akdeniz ülkelerinde kentlerin yönetimi ile teknik ve alt yapı eksikliklerinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Akdeniz Bölgelerine Mali Destek

Mali yardımlar ve destekler Avrupa Birliği Akdeniz ilişkilerinin en önemli enstrümanlarından biri olarak görülmektedir. Söz konusu yardımlar OECD kapsamında dış yardımla statüsünde ele alınmaktadır. Mali yardımlar çerçevesinde İsrail gelişmişlik düzeyiyle yardımlardan en az pay alan ülke olurken, Tunus diğer Akdeniz ülkelerinin ortalama olarak aldığı yardımdan yaklaşık üç kat fazla yardım sağlamıştır.

MEDA Programı

Avrupa Komisyonu tarafından yönetilen MEDA Programı Barselona Sürecinin uygulanmasının temel mali aracıdır. MEDA Programı ile birlikte Ortaklığın kuruluş amaçlarının kolaylaştırılması amaçlanmıştır: 2010 itibarıyla Akdenizli ortaklar ve Avrupa Birliği arasında bir serbest ticaret bölgesinin kademeli olarak kurulması AB'nin MEDA I (1996-1999) ve MEDA II (2000-2006) uyarınca taahhütte bulunduğu miktarlar sırasıyla 3,435 milyon Euro ve 5,350 milyon Euro'dur. MEDA I'in öngördüğü miktar oldukça yüksek olsa da, ödemeler ancak bu miktarın %26'sına ulaşabilmiştir.

MEDA programı, "ekonomik toplumsal yapılarını yenilemeyi taahhüt eden ortakların gösterecekleri çabaları desteklemek ve eko-

nomik gelişim sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü toplumsal ya da çevresel sonucu azaltmak” amacını gütmektedir.

MEDA programı bir taraftan ekonomik gelişmeyle ilgili ve sosyo-ekonomik dengenin kurulmasını (yapısal düzenleme ve özel sektörün gelişmesi için destek) ve sivil toplumun güçlendirilmesini sağlayacak iki taraflı projeleri desteklerken diğer taraftan da Barselona Bildirgesindeki çalışma programında değinilen bölgesel projelerin finansmanını sağlamaktadır. MEDA I kaynaklarının yaklaşık %86’sı iki taraflı işbirliğine, %12’si de bölgesel işbirliğine yönlendirilmiştir. İki taraflı projeler Akdenizli ortakların Kıbrıs, İsrail ve Malta dışındaki dokuz üyesini kapsamaktadır. Bölgesel projeler ise tüm ortaklara açıktır.

Avrupa Yatırım Bankası Kredileri

Alt yapı projelerinde kullanılan kredilere ortak finansman ve düşük faizli kredi uygulanması gibi faaliyetlerde bulunarak, bölgesel gelişmede önemli rol oynayan kurumlardan biridir. Avrupa Yatırım Bankası, Akdeniz bölgesi kapsamında yer alan ülkelerde çeşitli alanlarda uygulanan projelere verdiği uzun vadeli kredilerle desteklemektedir. Akdeniz politikası çerçevesinde Türkiye’ye sağladığı kredi tutarı 544.5 milyon Euro dur. Bu tutar Avrupa-Akdeniz Ortaklığı MEDA I Programı kapsamında verilen kredileri de kapsamaktadır.

Avrupa Birliğinin Akdeniz Politikalarındaki Temel Duruş ve Sorunları

Avrupa birliği özellikle bu son dönemlerdeki Akdeniz’e kıyısı olan kuzey Afrika ülkelerindeki halk ayaklanmalarına karşı duruşu bu yöndeki politikalarında önemli ölçüde belirleyici bir rol oynadığını söyleyebiliriz. Makalemin başında da belirttiğim gibi Akdeniz bölgesini kuzey ve güney diye ikiye bölmek mümkün olduğu gibi aynı zamanda güney Akdeniz ülkeleri de kendi için de ikiye bölünebilmektedir. Bunu doğu ve batı Akdeniz şeklinde nitelersek AB

bu bölünmede batı Akdeniz in kontrolünü mümkün olduğu kadar elinde tutmak isterken Mısır'dan başlayarak Akdeniz'in doğusunda kalan tüm ülkelerin kontrolü daha çok ABD'nin elindedir. Son ayaklanmalarda sırasıyla önce Tunus ardından Mısır'daki ayaklanmalarda çok fazla ön planda olmayan AB ayaklanmanın Libya'ya sıçramasıyla Fransa öncülüğünde hemen devreye girmiştir.

Bunun en önemli sebebi Libya'daki ayaklanmanın AB bölgesindeki en önemli iki sorunu doğrudan tetikleme ihtimalidir. Bunlar göç ve enerji sorunlarıdır

Göç konusunda 2009 yılında Libya ve İtalyan hükümetinin karşılıklı yaptığı yasa dışı göçleri engelleme ile ilgili anlaşma geçtiğimiz yıllarda Libya'daki olaylarla beraber tekrar gündeme gelmiş ve çeşitli basın yayın organlarında yer bulmuştur.

Libya Artık Avrupa'nın Göç Kapısı Değil!

Cuma, 6 Ağustos, 2010

İtalya'da Berlusconi hükümetinin 2009 yılında Libya ile yaptığı anlaşmadan sonra göç akışında büyük düşüş yaşandı. Anlaşma Kuzey Afrika ülkelerinden gelen göçmenlerin denizde yakalanmaları halinde sınır dışı merkezlerine konulmasını öngörüyordu. İtalya'nın göçmenlere karşı sertleştirdiği politikaları çerçevesinde Libya ile yaptığı anlaşmadan sonra buradan Avrupa'ya yönelik göç akışı büyük oranda azalmış ancak son bulmamıştır.

İtalya'da Berlusconi hükümetinin 2009 yılında Libya ile yaptığı anlaşmadan sonra göç akışında büyük düşüş yaşandı. Anlaşma Kuzey Afrika ülkelerinden gelen göçmenlerin denizde yakalanmaları halinde sınırdışı merkezlerine konulmasını öngörüyor. İltica talebinde bulunanların parmak izi yoluyla kayıt altına alınmasını sağlayan sistem olan Eurodac verilerine göre İtalya'ya yasadışı yollardan giriş yapanların sayısı 2008'de 32 bin 52 kişi iken, 2009'da 7 bin 300'e düşmüştür.

Buna karşın Avrupa'da iltica talebinde bulunanların sayısı ise yüzde 8 oranında artış göstermiştir. İnsan Haklarını İzleme Örgütü (HRW) gibi çok sayıda sivil toplum örgütü İtalya'nın yakaladığı göçmenleri Libya'ya sınır dışı etmesine olanak tanıyan anlaşmayı "kirli" olarak niteleyerek, İtalya'nın zorunluluklarından kaçtığı eleştirisinde bulunuyordu. Öte yandan Libya'nın polisiye tedbirlerle Avrupa'nın göç kapısı olmaktan çıkarılması göçün artık durduğu anlamına gelmiyordu. Buna paralel olarak yeni göç yollarının açıldığı görülmektedir. İtalya'nın Lampedusa, İspanya'nın Kanarya kıyıları ile Malta'ya yönelik göç akışında azalma yaşanması ardından Yunanistan ve Türkiye temel göç kapısı haline geldi. 2009 yılında Yunanistan'ın kara sınırında 48 bin, deniz sınırında ise 30 bin 400 kaçak göçmen yakalandı. Bu da toplam Avrupa ortalamasının yüzde 75'ini ifade etmektedir. 2008 yılında bu durum yüzde 50 durumundaydı. Yılın başından beri ise rakamlar deniz yolundan çok kara yolunun öne çıktığını göstermektedir. Türkiye ile Yunanistan'ı ayıran Meriç Nehri, binlerce mültecinin geçiş noktalarından birini oluşturmaktadır. UNHCR bu yılın ilkyarısında 10 binden fazla kişinin bu nehirde Yunanistan'a geçmeye çalıştığını belirtiyor. Mülteci akını bir önceki yıla göre dörde katlanmış görünmektedir.

Enerji konusu ise yine Libya ekseninde önem teşkil eder çünkü Libya Tunus'un aksine önemli ölçüde kaliteli petrol rezervine sahiptir bu rezervin yanı sıra ilk aşamada Avrupa'nın enerji temininde önemli bir yol yada ülke olmasa da önümüzdeki yıllarda Avrupa'nın enerji ihtiyacının da kademeli olarak artacağını göz önünde bulundurursak Avrupa'nın kontrol altında tutmak istediği önemli bir ülkedir.

Avrupa Enerji Ağları

AB, 1996-2001 yılları arasında enerji piyasalarının irtibatlandırılması amacıyla Trans-Avrupa Ağları (TEN's: Trans-European Networks) planını uygulamaya koymuştur. Bu planın iki önemli amacı vardır. Birincisi, AB'nin genişlemesini de güçlendirecek bir biçimde enerji şebekelerinin (elektrik ve doğal gaz) birleştirilmesidir.

Bu sayede, Birlik içinde tek bir enerji piyasasının oluşturulması hedefine ulaşılabilecektir. İkinci amaç ise, AB'nin ihtiyaç duyduğu enerjinin güvenli bir şekilde temin edilmesi, enerji ihracatçısı ülkelerle ilişkilerin geliştirilmesi ve Birliğe komşu olan ülkelerde siyasi istikrara katkıda bulunmaktır. TEN aynı zamanda AB enerji piyasalarının serbestleştirilmesi ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi amaçlarına da dolaylı olarak katkı sağlamaktadır. Bu amaçla Avrupa Yatırım Bankası ve Avrupa Yatırım Fonu kaynaklarından aday ülkelere ve ortaklık ilişkisi kurulan ülkelere destek sağlanmaktadır.

AB'nin enerji alanındaki özellikli durumu AB için ortak bir enerji politikasının temel bir metni sayılabilecek en kapsamlı çalışma olan yeşil kitapta da aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Yeşil Kitapta Komisyon tarafından önerilen 6 öncelikli alan:

- Avrupa'da istihdam ve büyüme için enerji
- Enerji kaynaklarının güvenliğinin ve rekabetinin garanti edilmesi
- Üye devletlerarasında dayanışmanın güçlendirilmesi
- İklim değişikliğiyle başa çıkılması
- Enerji konusunda Ar-Ge'nin teşviki
- Üçüncü ülkelerle ilişkiler

Yeşil Kitaptaki tekliflerinin özeti:

Birlik içinde gaz ve elektrik pazarının tam olarak geliştirilmesi

Petrol ve gaz stoklarının yönetimi konusunda politikaların yeniden gözden geçirilmesi

Ağ güvenliğinin geliştirilmesi

Avrupa çapında kurulacak olan enerji ağının altyapısı ile ilgili sorun yaşayan üyelerin yardımına koşulması amacıyla yeni bir dayanışma mekanizmasının kurulması

Farklı enerji kaynakları ve iklim değişikliği konusunda Birlik çapında tartışmaların ve çözüm arayışlarının başlatılması

Ortak enerji politikası hedeflerine yönelik olarak enerji verimliliği konusunda Eylem Planı oluşturulması

Yenilenebilir enerji kaynakları için “Yol Haritası” oluşturulması
Stratejik bir enerji teknolojileri planı

Birliğin ortak enerji ağının kurulması yönünde birlikte hazırlanması öngörülen bir öncelikler listesi

AB-Rusya Enerji Diyalogu’na öncelik verilmesi ve Enerji Şartı Anlaşması’nın tamamlanması

Güney-Doğu Avrupa Enerji Birliği modeline dayanan bir “Pan-Avrupa Enerji Birliği Anlaşması” yapılması yönünde çalışmaların başlatılması

AB dışındaki enerji kaynaklarının sağlanmasında sorun çıkması halinde hızlı ve koordineli bir ortak cevap verilebilmesi amacıyla yeni bir Birlik mekanizmasının geliştirilmesi

2020 yılında bugünkü enerji tüketimiyle karşılaştırıldığında %20 daha az enerji tüketimine gidilmesi, bu yolla 60 milyar €

değerinde bir enerji harcaması tasarrufuna gidilmesi hane başına bu tasarrufun yılda ortalama olarak 200-1000 € olması,
Enerji tasarrufu ile yaklaşık 1 milyon iş kaynağı yaratılması,
Kyoto Protokolünde de öngörüldüğü üzere enerji harcamasındaki %20 lik bir düşüş ile CO2 emisyonunda %50 bir azalmaya gidilmesi,
Kirliliğin azaltılması.

Avrupa Birliğinin Enerji Tüketimi ve Dışa Bağımlılığı

Söz konusu senaryoya göre, 25 üyeli AB'nin 2005 yılında 1.727,4 milyon tpe enerji tüketimi gerçekleştireceği göz önüne alındığında, 2010-2020 döneminde ortaya çıkacak enerji ihtiyacının sırasıyla %3,5 ve %9,7 daha fazla olacağı tahmin edilmektedir. Enerji ihtiyacındaki bu artışın yanı sıra, özellikle tüketilen enerjinin hangi kaynaklardan karşılandığı da önem taşımaktadır. Anılan senaryoda belirtildiği üzere, toplam enerji tüketimi içinde 2030 yılına kadar doğal gazın ve yenilenebilir enerji türlerinin payının artacağı, katı yakıtların (örneğin kömür) ve nükleer enerjinin katkısının ise azalacağı değerlendirilmektedir. AB ve dünya kamuoyunun gelecekte öneminin artacağını bekledikleri yenilenebilir kaynakların (örneğin güneş enerjisi) katkısı ancak %6,2 olabilecektir.

İthalât Bağımlık Oranları (%)

	2000	2010	2020	2030
Katı Yakıtlar	30.1	37.4	50.8	65.7
Sıvı Yakıtlar	76.5	81.4	86.1	88.5
Doğal Gaz	49.5	61.4	75.3	81.4
Toplam	47.1	53.3	62.1	67.5

Kaynak: EC, European Energy and Transport: Trends to 2030.

Bu bağlamda, AB'ye 2004 yılında katılmış ülkeler de dikkate alındığında, AB'nin gelecekte enerji ihtiyacının artacağı beklenmektedir. Yeni üyelerin enerji tüketimlerinin katı yakıtlar dışında AB ile benzerlik gösterdiği bilinmektedir. Ancak, bu 10 ülke, özellikle petrol ve doğal gaz itibarıyla 15 üyeli AB'den daha fazla dışa bağımlı durumdadırlar. Bu veriler çerçevesinde, AB'nin genişlemesinin enerji alanında dışa bağımlılığı artırdığını söylemek mümkündür.

AB'de giderek artan çevre kaygıları nedeniyle, ekonomik ve teknik ömrünü tamamlamaya yüz tutmuş nükleer santrallerin devre dışı bırakılması ve elektrik üretiminde doğal gaz kullanımının teşvik edilmesi de AB'nin enerji açısından dışa bağımlılığını artıran faktörler arasında bulunmaktadır. Ayrıca, Kuzey Denizi'ndeki petrol ve doğal gaz kaynaklarının tükenme eğilimine girmesi, sosyal güvenlik ve işçilik maliyetleri nedeniyle kömür üretiminin düşmesi gibi nedenlerle AB gelecekte fosil yakıt ithalâtını de artırmak zorunda kalacaktır. AB'nin doğal gaza bağımlılığının artması, doğal gaz rezervlerinin yoğun olarak bulunduğu ve rekabete açık olmayan pazarlara sahip olan ülkelere (Rusya, İran, Cezayir) bağımlı kalması sonucunu yaratmaktadır. Bu durum ise AB için enerji arzı güvenliği riskini ortaya çıkaracaktır.

AB ülkeleri, enerjinin arz güvenliği riskini en aza indirebilmek amacıyla yıllık doğal gaz tüketimlerinin %20'si kadar bir miktarı depolama imkanı oluşturmuşlardır. Bu bağlamda, AB ülkelerinin üyesi olduğu Uluslararası Enerji Ajansı petrol alanında da depolama kabiliyeti oluşturulmasını savunmaktadır. ABD, bu kapsamda stratejik petrol rezervleri adı verilen rezervler (500 - 550 milyon varil) ile yaklaşık 90 günlük petrol ihtiyacını yer altında depolamaktadır. AB de benzer bir politikayı hayata geçirmek için çaba harcamaktadır.

Riskin azaltılmasında bir diğer önemli husus da arz kaynaklarının çeşitlendirilmesidir. AB, kaynak çeşitlendirilmesi hedefi çerçevesinde "çoklu boru hatları politikası" yanında, doğal gazı sıvılaştırılmış [Liquified Natural Gas (LNG) - Sıvılaştırılmış Doğal Gaz] olarak almak amacıyla terminaller projelendirmeye ve inşa etmeye yönelmiş bulunmaktadır.

AB enerji kaynakları açısından fakir olmamakla birlikte, kendi kendine yeterli de değildir. 1991 yılında yaşanan Körfez Savaşı gibi bazı dış şoklar, AB'nin nispeten küçük çaplı ve kısa süreli enerji krizlerine karşı dayanabildiğini göstermiştir. Buna karşın, 1970'lerde ardından yaşanan petrol krizleri gibi uzun süreli istikrarsızlıklara karşı AB'nin çok uzun süre direnç göstermesi mümkün görülmemektedir. Birlik, petrol ithalatının önemli bir kısmını AB üyesi olmayan Norveç'ten karşılamaktadır. Bununla birlikte, bu ülkenin mevcut rezervlerinin sınırlı olması nedeniyle AB'nin petrol ithalatında ikinci sırada yer alan Rusya ile enerji alanında sürmekte olan iş birliğine büyük önem verilmektedir. AB'nin, Orta Doğu ülkelerinden yaptığı ithalatın toplam içindeki payı ise 1/3'ü geçmemektedir. Bu ağırlığın gelecekte daha da artması öngörülmektedir.

Sonuç olarak;

Bu bağlamda enerji ihtiyacı ve yasadışı göç yollarının kontrolünü ve güvenliğini elinde tutmak isteyen AB Akdeniz politikalarına özellikle bu perspektif nedeniyle önem vermekte ve bölgede kendi iradesi dışında gelişen olaylardan da hoşlanmayacağını söylememiz beklide yanlıştır.

Yinede bölgede son gelişen olayları da sadece AB etkisine bağlamak çok hatalı olacaktır. Arap ülkelerinde arka arkaya yaşanan ve 'Arap baharı' ya da 'Arap Rönesansı' şeklinde nitelendirilen halkın yenilikler ve reformlar istediğinin yıllar boyunca ezilerek dikta rejimleri altında yaşayan halkların gene uyanışı olarak ta algılamak mümkündür.

Bu noktada AB sadece sürecin gelişimini yakından izleyerek yeni oluşacak liderler ya da hükümetlerle de mevcut ihtiyaçları sebebiyle iyi ilişkiler sürdürmeye çalışacağını söyleyebiliriz. 2010 yılında yaşanan bu değişikliklere kadar ele aldığımız birliğin Akdeniz politikaları, üye ülkelerin çoğunu ve tüm Avrupa coğrafyasını ilgilendirdiği için şüphesi bu tarihten sonra da ciddi bir şekilde gündemdeki yerini korumuştur ve korumaya devam edecektir.